

**До УНСС
Катедра „МИО и бизнес“**

СТАНОВИЩЕ

От рецензент (име, академична длъжност и научна степен):

Проф. д-р Андрей Захариев от СА „Д. А. Ценов“ – Свищов

Регистрация на рецензента в НАЦИД по реда на ЗРАСРБ и ППЗРАСРБ (Регистър на академичния състав и защитените дисертационни трудове в НАЦИД): от 01.12.2018 г.

Рецензиран автор на докторат:

Докторант Силвия Драганова Тодорова-Петкова

Наименование на дисертационния труд:

**„ВЪЗДЕЙСТВИЕ НА КОХЕЗИОННАТА ПОЛИТИКА НА ЕС
ВЪРХУ РЕГИОНАЛНИТЕ ИКОНОМИЧЕСКИ РАЗЛИЧИЯ В
БЪЛГАРИЯ“**

Звено, където докторанта е зачислен:

Катедра „МИО и бизнес“ при УНСС – София

Научна специалност на докторанта и форма на обучение:

Задочна форма на обучение, финансирано от държавата по научна специалност „Световно стопанство и международни икономически отношения (европейска интеграция)“, ПН 3.8 Икономика към катедра „МИО и бизнес“ на УНСС

Научен ръководител на докторанта:

проф. д.ик.н. Димитър Веселинов Хаджиниколов, катедра „МИО и бизнес“ към факултет „Международна икономика и политика“

Основание за написване на становището:

Заповед № 330/21.02.2022 г. на доц. д-р Михаил Мусов, зам.-ректор по НИДМС на УНСС за състав на научно жури и Решение от първо заседание на Научно жури.

Нормативна уредба:

Настоящото становище е разработено в съответствие с изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България – ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ - ППЗРАСРБ и Правилника за учебната дейност в УНСС – част трета „Доктор“.

Процедурата е обявена на основание чл. 9 от ЗРАСРБ, чл. 30, ал. 3, чл. 31 от ППЗРАСРБ и чл. 100 от Правилника за учебната дейност на УНСС, Заповед № 343/16.02.2021 г. на Ректора на УНСС, решение на Катедрения съвет на катедра „МИО и бизнес“ (Протокол № 391/03.02.2022г.) и решение на Факултетния съвет на факултет „Международна икономика и политика“ (Протокол № 5 /15.02.2022г.) при УНСС.

1. Обща информация за докторанта

Докторант Силвия Драганова Тодорова-Петкова се е обучавала по докторска програма към катедра “МИО и бизнес” на УНСС по научна специалност “Световно стопанство и международни икономически отношения (европейска интеграция)”. Зачислена е съгласно Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 886/14.03.2015 г. Обучението е осъществено в редовна форма през периода март 2015 г. – юли 2017 и задочна форма от юли 2017 до февруари 2022 г. От юли 2017 г. *Докторант Силвия Драганова Тодорова-Петкова* работи като Проектен координатор в Сдружение „Българска асоциация по водите – БАВ“. Тя владее свободно английски език (ниво С1) и ползва работно немски език (ниво В1).

Докт. Силвия Драганова Тодорова-Петкова е родена на 21.01.1989 г. в гр. София. През периода 2008 - 2012 г. е бакалавър, специалност „Международни икономически отношения“ в Международно висше бизнес училище – гр. Ботевград. През периода 2012 - 2014 г. е магистър, специалност „Международен бизнес и мениджмънт“ в Стопанска академия „Димитър А. Ценов“ – гр. Свищов.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е с обем от 241 страници. Основната част е с обем от 173 страници. Дисертационният труд включва списък на съкращенията (70 на брой, от които 61 на български език и 9 на английски език), списък на таблиците (55 на брой) и фигурите (34 на брой), увод, три глави, заключение, използвана литература (210 на брой, от които 112 на български език, 97 на английски език и 1 на руски език) и приложения (3 на брой).

Публикациите на докторантът, свързани с дисертационния труд са 4 на брой.

Дисертационният труд е разработен по актуална и практически значима тема, която особено в светлината на прехода от система на регионално планиране, базирана върху стратегии и планове за развитие към система на интегрирани териториални планове за развитие и пространствен процес на планиране.

Обект на изследване са българските региони, като под региони в настоящия случай се разбират шестте български планови района (NUTS 2).

Предмет на изследването е измерването и оценката на въздействието на кохезионните мерки на ЕС върху социално-икономическите различия между регионите в България.

Основната цел на изследването е да се използват теоретични и емпирични методи на анализ и синтез, за да се даде отговор на формулираните хипотези и по-този начин да се подпомогнат компетентните институции и органи при разработването и прилагането на кохезионните мерки у нас, а в един по-широк план и в целия Европейски съюз.

Изследователската теза е формулирана както следва: тъй като една от важните цели на Кохезионната политика на ЕС е намаляването на социално-икономическите различия, както на национално, така и на регионално ниво, то може да се очаква, че тази политика оказва въздействие и върху социално-икономическите междурегионални различия у нас.

В подкрепа на обосновааната изследователска теза, авторката формулира и две алтернативни (взаимоизключващи се) работни хипотези:

Първата работна хипотеза е, че Кохезионната политика на ЕС води до съществено намаляване на регионалните социално-икономически различия в България.

Втората работна хипотеза е, че Кохезионната политика на ЕС засега не влияе в достатъчна степен върху регионалните социално-икономически различия в България.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Постигнати са следните основни научни и научно-приложни резултати:

- 1) Изследвана е Кохезионната политика на ЕС както на теория, така и на практика;
- 2) Изследвани са регионалните икономически различия в ЕС и у нас;
- 3) Разработени са инструменти за оценка на въздействието на Кохезионната политика на ЕС върху регионалните различия;
- 4) Измерени са регионалните различия у нас в определени периоди и е направен сравнителен анализ на получените резултати;
- 5) Формулирани са оригинални и научно обосновани изводи за теорията и конкретни практически препоръки.

При разработването на дисертацията са използвани традиционни за този тип разработки методи. В труда се съчетават дедуктивният и индуктивният **методи на изследване**. Широко се прилага сравнителния подход в анализа. В **методологията на емпиричното статистическо изследване** като инструменти за количествен анализ са използвани средно абсолютното отклонение (MAD) и коефициентът на вариация (CV).

Всички източници са коректно използвани. Разработката оценявам като автентична и без елементи на заимстване от чужди автори. Заявените задачи считам за успешно изпълнени.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Прегледът на заявеното от автора в автореферата и практически постигнатото в дисертационния труд ми дават основание да потвърдя формулираните пет основни приноса:

Първо. Направен е задълбочен анализ на причините за възникването и на етапите в развитието на Кохезионната политика на ЕС, както и на значението ѝ за интеграционния процес.

Второ. Анализирани са нивата на провеждане на Кохезионната политика на ЕС и е обоснован изводът за приоритетното прилагане на регионалния подход при реализирането на кохезионните мерки.

Трето. Извършен е сравнителен анализ по планови райони на разпределението на кохезионните средства през периода 2007-2020 г. и чрез набор от индикатори са очертани постиженията и проблемите в контекста на обекта на изследването - преодоляването на междурегионалните различия у нас.

Четвърто. Проведено е оригинално емпирично изследване за прецизно идентифициране на степента на въздействие на

кохезионните мерки върху междурегионалните различия по трите направления на кохезията – икономическа, социална и териториална.

Пето. На база на емпиричното изследване са формулирани препоръки за повишаване на въздействието на кохезионните мерки на ЕС при преодоляването на междурегионалните социално-икономически различия. Препоръките са насочени към различни равнища на управление: местно, регионално, национално и европейско.

Всички резултати потвърждават наличието на професионално насочван от научния си ръководител докторант, който прилага издържана и автентична методология с висока степен на аналитичност, водеща до издържани научни резултати и приноси. Това дава основание да се изведе извод за практически постигната цел на дисертационния труд и доказана изследователска теза.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Дисертантката е автор на 4 публикации по темата на дисертационния труд. Три от тях са от научни конференции, вкл. от конференция на ASECU. Публикувана е и двуезично статия в списание „Народностопански архив“ / „Economic Archive“.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат от докторант *Силвия Драганова Тодорова-Петкова* изцяло представя в качествен и количествен аспект постигнатото в обемния дисертационен труд. Чрез него авторката потвърждава умението да синтезира и систематизира с извеждане на акценти и изводи с научно-проблемен характер.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

От гл. т. на показателя GDP per capita какви допълнителни аргументи може да дадете за незавидното положение с показателя за райони за планиране BG31 и BG32, както за страната, така и сред регионите в ЕС?

8. Заключение

Налице е успешна докторантура довела до дисертабилно изследване с висока аналитична ценност, публикации и научни изяви. Подкрепата от научния ръководител е категорично положителна.

Върху основата на всичко гореизложено, изразявам позитивно заключение – „**ЗА**“ присъждането на ОНС „**доктор**“ по икономика на докт. **Силвия Драганова Тодорова-Петкова** от катедра „**МИО и бизнес**“ на УНСС по професионално направление 3.8 „**Икономика**“, научна специалност „**Световно стопанство и международни икономически отношения (европейска интеграция)**“.

Гр. София
07.03.2022 г.

Изготвил становището:
/проф. д-р Андрей Захариев/